

Hukuk bürokrasisinin savaşı

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Bir açıdan bakılırsa Türkiye ciddi bir derlenip toparlanma arayışı ve çabası içinde görülebilir.

Operasyonlar bir yandan, Cumhurbaşkanı'nın yaklaşım ve çıkışları öte yandan Türkiye'yi bu söylediğim görüntünün içine sokmakta ve orada tutmakta. O arada savcılar ve yargıçlar duruma el koyuyor ve onlar da süreci hızlandıracak girişimlerde bulunuyor. Kısacası, Türkiye artık çok sıkılmış, çok içine kapanmış bir insanın dışı açılmak isteyen ruh haliyle kendisini yeni bir ufka taşımaya çalışıyor.

Bu süreç son eşiğine bir başsavcının açıklamalarıyla ulaştı. Ayrıntısını ve biçim duyarlılıklarını bir yana bırakarak bakılırsa bu yargı mensubunun girişimi daha önce de değindiğim bir yaklaşımın uzantısıdır.

Başsavcı, bir kere daha hukukun ötesinde hukuk seçkinlerinin şimdi bütün Avrupa'da derece derece görülen etkinliğini vurgulamak istemekte ve o nedenle de bağlı bulunduğu koşul ve süreçleri hiç dikkate almadan kendi doğru bildiğince hareket etmektedir. Nitekim, başbakanın açıklamalarından ve hakkında soruşturma başlatıldıktan sonra durumu değerlendirirken 'Ben özgürüm' demişti. Fakat ondan daha önemlisi bu başsavcının, tıpkı diğer meslektaşları gibi, başından bu yana sürekli olarak 'yetki' meselesini gündemde tutmasıdır. Gene son açıklamasında, işin öteki yanını neredeyse hiç dikkate almadan ya da işin başka yanları üstünde hiç oyalanmadan 'Yetkilerimi kullandım, sonuna kadar da kullanırım' diye tavrının dayanağını vurgulamıştı. Bu, sadece o başsavcının tavrı ve kişisel tutumu olmaktan çok belli bir tarzın ve oluşumun sonucu diye görülmeli: Son dönemde yaşanan ve değindiğim sürecin bir uzantısı olarak başsavcı hukukun etkinliğini ve yetkisini bürokrasinin üstüne çıkarmıştır. Bunu bir yere yazalım!

Aynı anlama gelen bir başka nokta daha var: Başsavcının açıklamasının derinde kalan bölümünün ne olduğunu başbakanın 'tepkisinde' aramak gerekir. Başbakan 'sağlam devlet geleneğinden' dem vururken, gerçekte, yürütme bürokrasisinin etkinliğine atıfta bulunmakta ve çok doğal olarak da elinde tutması gerektiğine inandığı fakat her şeye rağmen yavaş yavaş yitirmekte olduğunu görüp ürktüğü bir 'denetim'den söz etmektedir. (Tabii ki, hukuksal süreçte ve bürokraside 'usul' her şeydir. Bir yanlışlık varsa başsavcı gereken hukuki ve bürokratik tepkiyi görecektir fakat bu değindiğim zihinsel, siyasal ve ruhsal arka planın kendi iç gerçeğini ortadan kaldırmayacaktır.) Oysa başsavcı darbesini tam da oraya indirmiştir ve sadece bürokratik uygulamalara değil yürütme bürokrasisine de güven duymadığını açıkça göstermiştir.

Evet, başsavcının tepkisi aslında Türkiye'nin çok uzun zamandır belki de birçok sıkıntısının altında yatan tek nedeni vurguluyor: Başsavcı en genel anlamıyla yürütmeye duyduğu güvensizliği ve hukukun o çemberden çıkarılıp bağımsızlaştırılmasına dönük arayışı somutlaştırıyor.

Bu, çok tepkisel bir tutum olabilir. Ama kimse bunun bir sivil tepki ve siyasal temizliğe dönük toplumsal talep birikiminden kaynaklandığından kuşku duymasın. Kaldı ki, şimdi ortaya saçılmış belgeler de bilgiler de 'kirlenme' diye bildiğimiz ilişkilerin yürütme bürokrasisinin hukuk bürokrasisi üstündeki etkisinden türediğini gösteriyor. Fakat zincir bir yerde koparılmak isteniyor. O aşamada herkes belki fazla tepki gösteriyor ve belki o tepkiler kimi acelecilikler ve yanlışlar doğuruyor.

Ama ne gam! Yıllardır, bu ülkede 'Berlin'de yargıçlar var!' sözünü hatırlayan herkes, 'Ankara'da yargıçlar yok mu?' diye sormuyor muydu?..